

IDIOPATSKA HEMORAGIČNA RUPTURA RAMENA U DESTRUKTIVNOJ BOLESTI STARIJIH OSOBA (Idiopathic haemorrhagic rupture of the shoulder in destructive disease of the elderly)

Autori prikazuju dvije bolesnice s destruktivnom artropatijom ramena povezanom s hidroksiapatitnim kristalima, u kojih se razvio obilan hemoragični izljev uz spontanu rupturu s opsežnim oštećenjima mekih tkiva. Kristali hidroksiapatita koji su pronađeni u ramenima i koljenima objih bolesnica, ustanovljeni su i u sinovijalnoj tekućini bolesnika s osteoartritisom, pirofosfatnom artropatijom, te u manjoj količini, u zdravih osoba. Količina hidroksiapatita određena crvenoobojenim alizarinom, može se povezati s nekim radiološkim promjenama u osteoartritisu, a jaka obojenost se opisuje u destruktivnoj artropatiji. Nije jasno, da li kristali uzrokuju ili su povezani sa bolešću.

I prije je opisivan spontani hematros ramenog zgloba i eventualna povezanost prisutnosti apatita a destruktivnom artropatijom, ali bez analiziranja sinovijalne tekućine na hidroksiapatitne kristale. Veliki hemoragični izljevi sa spontanom rupturom ramena nisu se ranije opazili u opisanim slučajevima povezanosti apatita sa destruktivnim artritisom, iako je sinovija često bila lagano hemoragična. Hemoragični sinovijalni izljevi mogu se također javiti u skorbutu, ali to je bilo isključeno u ovih bolesnika. Također ne postoje dokazi koagulacijskih defekata, neuroloških poremećaja ili drugih interkurentnih sistemskih ili artikularnih bolesti predisponirajućih hemoragičnoj rupturi zgloba.

Kod obje bolesnice bila je izražena brza progresija jakih destruktivnih promjena na kosti, hrskavici i periartikularnim tkivima, nepoznatog uzroka. Predpostavilo se da sinovijalne nakupine stanica fagocitiraju kristale hidroksiapatita, te tako stimuliraju sekreciju kolagenaze i neutralne proteaze. Autori su stoga analizirali sinoviju na aktivnost kolagenaze kako prije tako i poslije filtriranja na gelu metodama, koje otkrivaju njenu aktivnost u nekih reumatskih izljeva. Obzirom da nisu pronašli aktivnost kolagenaze ni u jedne bolesnice, autori smatraju nevjerovatnim da su kolagenaze iz slobodne generacije odgovorne za oštećenje zgloba i rupturu. Razina beta glukuronidaze i laktata također su bile niske u usporedbi s njihovom razinom u upalnoj sinoviji. Taj mehanizam još nije razjašnjen kod pretraga bolesnika, njihove sinovije ili bioptičnog materijala.

Brza destruktivna bolest ramena i koljena, u stvari je važana fenomen u starijih osoba, obično žena. Autori ističu da, iako se ruptura povezuje s apatitnim kristalima u izljeva, njihova uloga još nije razjašnjena. Nisu ustanovili destruktivnu aktivnost kolagenaza u sinovijalnoj tekućini. (Anthony D. Woolf, Tim E. Cawston, and Paul A. Dieppe, *Annals of the Rheumatic Diseases*, 45:498—501, 1986).

M. Čuljak

VIJESTI

Mr sc. dr LADISLAV KRAPAC obranio je 12. studenog 1986. godine svoju doktorsku tezu pod naslovom: »Cerviko-brahijalni sindrom — klinička obilježja i faktori rizika« u Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada Sveučilišta u Zagrebu. Urednički odbor časopisa pridružuje se čestitkama.

Udruženje rehabilitacijske medicine Izraela organizira **Konferenciju o edukaciji invalidnosti**.

Organizator: Israel Rehabilitation Society, 18 David Elazar Street, Tel Aviv 61901, Israel.

X kongres međunarodne federacije za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju održat će se 10. do 15. travnja 1988. godine u Torontu, Kanada.

Informacije: The Secretary, Xth Congress, International Federation of Physical Medicine and Rehabilitation, 545 Jarvis Street, Toronto, Ontario, Canada M4Y 2H8.